

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 9/2 2020 s. 855-871, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

SOSYAL BİLGİLER DERSİNDE PROJE TABANLI ÖĞRENME YÖNTEMİNİN ETKİSİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ÇALIŞMA*

Ülkü ULUKAYA ÖTELEŞ**

Feyzullah EZER***

Geliş Tarihi: Temmuz, 2019

Kabul Tarihi: Nisan, 2020

Öz

Bu çalışmayla, sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme yönteminin kullanılmasının öğrencilerin akademik başarısına, derse yönelik tutumuna ve sınıf içi demokratik tutumuna etkisi saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Malatya ili merkez ortaokullarından, Sümer Ortaokulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın veri analizinde betimleyici istatistik ve MANCOVA analizi kullanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgular, proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını ve derse yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilediğini fakat öğrencilerin sınıf içi demokratik tutumları üzerinde herhangi bir etki oluşturmadığını göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Akademik başarı, demokratik tutum, proje tabanlı öğrenme yöntemi, sosyal bilgiler eğitimi.

A STUDY TO DETERMINE THE EFFECT OF PROJECT-BASED LEARNING METHOD IN SOCIAL STUDIES COURSE

Abstract

In this study, it was aimed to determine the effect of using project-based learning method in social studies on students ' academic success, attitude towards the course and democratic attitude in the classroom. Pre-test-final Test control group semi-experimental pattern was used in the study. There search was conducted in the spring term of the 2017-2018 academic year at the Sümer secondary school, one of the Central Secondary Schools in Malatya province. Descriptive statistics and mancova analysis were used in the data analysis of there search.

The findings from the study show that the project-based learning method positively affects students 'academic achievement and attitudes towards the

* Bu makale Dr. Öğr. Üyesi Feyzullah Ezer danışmanlığında yürütülen “Sosyal Bilgiler Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısına, Derse Karşı Tutumuna ve Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutumuna Etkisi” adlı doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr. Öğr. Üyesi; Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, fezer@firat.edu.tr.

*** Dr. Öğr. Üyesi; Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü, u.ulukaya@alparslan.edu.tr.

course, but does not have any impact on students' democratic attitudes in the classroom.

Keywords: Social studies education, project based learning method, democratic attitude, academic success.

1. Giriş

Sosyal bilgiler dersi, bireylerin sosyalleşmesine katkı sağlamak maksadıyla, sosyal bilimler kapsamında yer alan çeşitli disiplinlerin muhtevalarının ve yurttaşlık bilgisi konularının bireylere aktarılmaya çalışıldığı bir derstir. Topluma uyum sağlayan, ülkesine karşı görev ve sorumluluklarının bilincinde olan bireyler yetiştirme gayesiyle ortaya çıkan sosyal bilgiler dersi, bireylerin ve toplumların geleceği için önem taşımaktadır. Bu bağlamda ilgili dersin içeriğinin öğrencilere etkin ve doğru aktarımı önem taşımaktadır. Sosyal bilgiler dersinin içeriği incelendiğinde sözel nitelikli bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum dersi öğrenciler için sıkıcı hale getirmekte ve öğrencileri ezberleştirmeye yönelmektedir. Fakat bazı öğrenme-öğretme stratejileri, yöntemleri ve tekniklerinden yararlanarak bu sorun çözülebilir. Öğrencilerin derse aktif katılımına imkân veren, konuları ezberlemekten ziyade anlamlandırmasına katkı sağlayan çağdaş yöntem ve teknik bulunmaktadır. Sosyal bilgiler dersinde kullanılan yöntem ve tekniklere yönelik yapılan çalışmalar bu çağdaş yöntem ve tekniklerin öğretmenler tarafından sık kullanılmadığını göstermektedir. Nitekim Çelikkaya ve Kuş'un (2009) yaptığı çalışmanın bulguları, ilgili derste öğretmenlerin ağırlıklı olarak düz anlatım ve soru cevap gibi öğrenciyi ezberciliğe teşvik eden yöntem ve teknikleri kullandığı yönündedir. Oysaki öğrencilerin derse yoğunlaşmasına katkı sağlayacak, onları öğrenme sürecinde aktif hale getirecek yöntem ve tekniklerin kullanılması öğrencilerin öğrenme süreçlerini etkileyebileceği gibi derse karşı tutumlarını da olumlu yönde etkileyebilir. Aktepe, Tahiroğlu ve Sargın'ın (2014) çalışması, sosyal bilgiler dersinde kullanılan yöntem ve tekniklerin öğrencilerin derse yönelik tutumları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda çağdaş yöntem ve tekniklerin aktif öğrenme süreci ve derse yönelik tutum üzerinde etkisi olduğu söylenebilir. Proje tabanlı öğrenme yöntemi de hem öğrencileri aktif öğrenmeye sevk edebilecek hem de derse karşı tutumlarında olumlu rol oynayabilecek çağdaş yöntem ve teknikler arasında yer almaktadır. İlerlemecilik felsefesine dayanan proje tabanlı öğrenme yönteminin, Klipatrick'in proje yöntemi, Dewey'in yeniden yapılanma, Thelen'in grup araştırması modelleri, Bruner'in buluş yoluyla öğrenme yaklaşımında yararlanarak ortaya çıktığı söylenebilir (Çolak, 2014, s. 247). Mevcut yöntem, öğrenenlerin gündelik yaşamda karşılaşılabileceği problemleri çözmesine olanak tanımakta ve öğrenme sürecinde aktif rol oynamasını desteklemektedir (Demirel, 2005). Bu yöntem, öğrencilerin karmaşık öğrenme konularını, çok yönlü çalışmalarla anlaşılır hale getirmesi anlayışı üzerine kuruludur (Gündüz, 2014). Proje tabanlı öğrenme yönteminde öğrenciler bireysel ya da grup olarak günlük yaşamda karşılaştığı, çözmek istediği bir problemi ya da konuyu belirlemekte, daha sonra bu probleme, konuya yönelik araştırma yapmakta ve çeşitli çözüm önerileri üretmektedir. Çözüm önerileri kapsamında ise projeler oluşturulmaktadır. Öğrenciler oluşturdukları projeleri, uygulamakta sonrasında proje uygulama çıktılarını rapor haline getirip, sunmaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen ve okullara seçmeli ders olarak eklenen yöntem öğrenenlere bilgiyi ezberlemek yerine anlamlandırarak öğrenme, sorumluluk alma, işbirliği içerisinde çalışabilme, problem çözme ve iletişim becerisini geliştirme gibi pek çok avantaj sağlamaktadır. Bu kapsamda, ilgili yöntemin bilişsel yönü baskın olan ve öğrencileri ezberciliğe teşvik eden sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının yararlı olacağı söylenebilir. Bunun yanı sıra sosyal bilgiler dersi öğretim

programının amaç ve özellikleri ile proje tabanlı öğrenmenin amaç ve özellikleri arasında benzerliklerin bulunması da yöntemin bu derste kullanılmasının önemli katkıları sağlayacağı yönünde yorumlanabilir. Nitekim hem sosyal bilgiler dersi öğretim programı hem de proje tabanlı öğrenme yöntemi için bilgiye kendisi ulaşan, ulaştığı bilgiyi de günlük yaşamda karşılaştığı sorunlarda kullanabilen bireylerin yetiştirilmesi önemlidir. Bunun yanı sıra sosyal bilgiler dersi öğretim programı hem yaşadığı ülkede hem de dünyada var olan problemleri çözebilecek yeterliliğe sahip bireyler yetiştirmek istemekte, ilgili yöntemde de öğrencilerin küçük grup ayrılarak ya da bireysel olarak hayatta karşılaşılabileceği sorunları çözmesi amaçlanmaktadır. Aynı zamanda sosyal bilgiler dersi öğretim programı öğrenciyi toplumsal yaşama hazırlayan bir öğretim programıdır. İlgili programda okul ile toplumsal yaşam birbirinden ayrı düşünülmemektedir. Proje tabanlı öğrenmede de, okulun yaşantıdan bağımsız olması söz konusu değildir.

Proje tabanlı öğrenmenin eğitim-öğretim sürecinde kullanımına yönelik çalışmalar incelendiğinde de ilgili yöntemin öğrencilere pek çok avantaj sağladığı tespit edilmiştir. Yapılan literatür taraması sonucu yöntemin öğrencilerin akademik başarısına ve derse karşı tutumuna olumlu yönde katkı sağladığına ilişkin bulgulara rastlanmıştır (Deniş Çeliker, 2012; Carborano, Rex ve Chambers, 2004; Bilgü, 2005; Memişoğlu, 2008; Larmer ve Mergendoller, 2010; Yıldız, 2012; Sayın Yücel, 2012; Ülkü, 2016; Kızıldaş, 2017; Kucharski, Rust ve Ring, 2005). Fakat yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak fen bilgisi eğitimi alanında yapıldığı görülmektedir. Sosyal bilgiler dersi öğretiminde proje tabanlı öğrenme yönteminin akademik başarı ve derse karşı tutuma etkisine dair sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. İlgili çalışmayla bu alandaki eksikliğin giderilmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır. Bununla birlikte ilgili yöntemin öğrencilerin demokratik tutumları üzerinde de etkisi olabilir. Öğrencilerin demokratik tutumu benimsemesinde öğretmenlerin sınıfta kullandıkları yöntem ve teknikler önemli rol oynamaktadır. Nitekim öğretim yöntem ve teknikleri öğrenciyi öğrenme sürecinde aktif kılacak ve düşüncelerini ifade etmelerine olanak tanıyacak bir yapıya sahip olursa öğrencide demokratik tutum oluşabilir. Öğretmen merkezli yöntem ve tekniklerin kullanılması ve öğretmenin sınıfın tek hâkimi olduğu anlayışı öğrenci de antidemokratik tutumların oluşmasına sebep olabilir. Proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin fikirlerini sınıfta rahatça ifade etmesine olanak tanıyan, öğrenciler arası sağlıklı iletişimi destekleyen ve tartışma kültürünü savunan özellikleri öğrencinin demokratik tutum geliştirmesinde etkili olabilir.

Yukarıda yer alan bilgiler ışığında araştırmanın çalışma konusu 7. sınıf sosyal bilgiler dersi “Ekonomi ve Sosyal Hayat” ünitesinin proje tabanlı öğrenme yöntemiyle işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve sınıf ortamına ilişkin demokratik tutumuna etkisinin belirlenmedi.

2. Araştırmanın Amacı

Araştırma, proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarısına, derse karşı tutumuna ve sınıf ortamına ilişkin demokratik tutumuna etkisinin belirlenmesini amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme yönteminin kullanılmasının
 - ✓ Öğrencilerin akademik başarısına etkisi var mıdır?
 - ✓ Öğrencilerin derse olan tutumuna etkisi var mıdır?

✓ Öğrencilerin sınıf ortamına ilişkin demokratik tutumuna etkisi var mıdır?

Konuya yönelik yapılan literatür taraması ilgili yönetime ilişkin çeşitli çalışmalar olduğunu göstermektedir. Çalışmalar incelendiğinde sosyal bilgiler dersinde ilgili yöntemin kullanılmasına ilişkin sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmanın bu alana yönelik eksikliğin giderilmesine katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

3. Yöntem

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada “öntest–sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen” modeli kullanılmıştır. Bu modelde deney ve kontrol grupları bulunmaktadır. Araştırma grubunda yer alan öğrencilerin hangilerinin deney hangilerinin de kontrol grubunda yer alacağını tespit etmek maksadıyla yansız atama yapılmaktadır. Gruplardan deney grubunun ders sürecine müdahalede bulunulurken, kontrol grubuna ise bir müdahale yapılmaz. Deneysel işlem öncesi her iki gruba da hazırlanan ön test uygulanır. İlgili çalışmada da “Ekonomik ve Sosyal Hayat Ünitesine “ ilişkin başarı testi ön test olarak uygulanmıştır. Deneysel işlem sonrası ise iki gruba son testler uygulanarak çalışma sonlandırılır. Mevcut çalışmada da ön test olarak uygulanan başarı testi son test olarak uygulanmış, çalışma sonlandırılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde olasılığa dayalı örneklem türlerinin bir çeşidi olan küme örneklem yöntemi kullanılmıştır. Bu örneklem çeşidinde evrende yer alan tüm kümelerin seçilebilme olanağı vardır (Karasar, 2009, s. 114). Çalışmanın yürütüleceği okulun seçilmesinde de her ekonomik düzeye sahip öğrencilerin bulunduğu okullar dikkate alınmıştır. Bu doğrultuda Malatya il merkezinde yer alan Sümer Ortaokulu çalışanın yapılacağı okul olarak seçilmiştir. Sümer Ortaokulunda 7. sınıfına devam eden toplam 36 öğrenci ile çalışmalar yürütülmüştür (Deney grubu 18 kontrol grubu 18 öğrenci olarak belirlenmiştir).

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, çalışma grubunun akademik başarı düzeyini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen sosyal bilgiler dersi akademik başarı testi (SBDBT), sosyal bilgiler dersine karşı tutumunu tespit etmek için Akengin ve Demir’e (2010) ait “Sosyal bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” (SBDTÖ) ve sınıf ortamına ilişkin demokratik tutumlarını belirlemek maksadıyla Gömleksiz (1988) tarafından geliştirilen “Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutum Ölçeği” (SOİDTÖ) kullanılmıştır. Ölçeklere yönelik bilgiler aşağıda yer almaktadır.

3.3.1. Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi (SBDBT)

Deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı düzeylerini belirlemek maksadıyla araştırmacı tarafından başarı testi geliştirilmiştir. Başarı testi oluşturulurken geçerliliğin sağlanmasına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda ilk olarak dersin konularını içeren ve proje tabanlı öğrenme yönteminin aşamalarının yer aldığı belirtke tablosu hazırlanmıştır. Satır ve sütundan oluşan tablonun satırına ilgili yöntemin genel özellikleri sütun kısmına ise ölçülecek davranışlar ve bu davranışların hangi bilişsel basamakta bulunduğu yer verilmiştir. Oluşturulan tablo iki program geliştirme uzmanı tarafından incelenmiş ve tabloya nihai şekli verilmiştir. Araştırmacı tarafından belirtke tablosunun hazırlanmasının ardından, başarı testinde yer alacak soruların belirlenmesi için çeşitli yayınevlerinin soru bankaları

incelenmiş ve başarı testini oluşturacak sorular bu kitaplardan alınmıştır. İlgili kaynaklardan yardım alınarak hazırlanan 60 test maddesinden oluşan başarı testinde kapsam geçerliliği şartının sağlanabilmesi için 30 test maddesinin altına düşülmemesi gerektiği belirlenmiştir. Hazırlanan sorular iki öğretim üyesi, bir öğretim elemanı ve iki sosyal bilgiler öğretmeninden yardım alınarak geçerlilik bağlamında değerlendirilmiştir. Oluşturulan başarı testi Malatya ili merkez ortaokullarından Sümer Ortaokulunda (N=100) uygulanmıştır. Testin ön uygulaması neticesinden ulaşılan bulgular, SSPS programına aktarılmıştır. Bu doğrultuda doğru yanıtlar için (1) yanlış ve boş bırakılarak geçilen yanıtlar için ise (0) puan verilmiştir. Her öğrencinin başarı testine verdiği doğru yanıtlara yönelik puanlar hesaplanmıştır. Puan hesaplanmasının ardından maddelerin seçilme bölümüne gidilmiştir. Bu kapsamda soruların madde güçlük ve madde ayırt edicilik indeksleri kontrol edilmiştir. Madde ayırt edicilik indeksi, bir testte yer alan tüm maddelerin ayrı ayrı ölçülmek istenilen duruma hizmet etme oranının belirlenmesidir. Madde ayırt edici indekste yer alan kat sayılarının değerleri (+1) ile (-1) arasında yer almaktadır. Maddelerin +1'e yaklaşması amaca uygunluğunu 0'a yaklaşması ise testin amacından uzaklaştığını ifade etmektedir (Koçdar, Karadağ, Doğan Şahin ve Karadeniz, 2017, s. 169). Madde analizinin ikinci kısmını ise güçlük indeksi oluşturmaktadır. Ölçme aracında yer alan bir sorunun, cevaplayan açısından ne kadar zor ya da ne kadar kolay olduğunu madde güçlük indeksi ifade etmektedir (Hasançebi, Terzi ve Küçük, 2020, s. 225). Madde güçlük indeksinin değer alığı da 0 ile 1 arasındadır. 0'a yaklaşan değer maddenin zorlaştığını 1'e yaklaşan değer ise maddenin kolaylaştığını ifade etmektedir. İlgili çalışmada madde ayırt edicilik indeksi 0.20 ve üstü değerler ile madde güçlük indeksi 0.19'dan büyük ve 0.80'den küçük sorular dikkate alınarak başarı testine son şekli verilmiştir. Bu doğrultuda 20 madde başarı testinden çıkarılmış, geriye 40 madde kalmıştır. Testte bulunan soru sayısı ve soruların içeriği dikkate alındığında kapsam geçerliliğinde bir değişiklik meydana gelmemiştir. Aşağıda yer alan tabloda madde analizinin sonuçlarına yönelik veriler yer almaktadır.

Tablo 1: SBBT Madde Analizi Sonuçları

Madde No	Pj Madde güçlük indeksi	Rjx Madde ayırtıcılık gücü indeksi
1.	.50	.53
2.	.56	.43
3.	.61	.41
4.	.57	.33
5.	.64	.29
6.	.59	.44
7.	.64	.33
8.	.54	.34
9.	.70	.44
10.	.38	.15
11.	.63	.25
12.	.30	.34
13.	.45	.40
14.	.72	.10
15.	.64	-.03
16.	.42	-.13
17.	.67	.25
18.	.46	.48
19.	.31	.44
20.	.44	-.11
21.	.32	.45
22.	.63	.29
23.	.73	.33

24.	.72	.41
25.	.63	.44
26.	.63	-.07
27.	.51	.25
28.	.63	.44
29.	.13	.11
30.	.85	.14
31.	.70	.29
32.	.68	.11
33.	.83	.03
34.	.57	.37
35.	.66	.29
36.	.62	.37
37.	.54	.74
38.	.64	.25
39.	.60	.33
40.	.42	.12
41.	.68	.63
42.	.71	.44
43.	.72	.11
44.	.71	.37
45.	.85	.07
46.	.17	-.18
47.	.30	.43
48.	.22	-.22
49.	.48	.07
50.	.59	.14
51.	.57	.25
52.	.25	.14
53.	.23	-.07
54.	.61	.03
55.	.59	.51
56.	.31	.30
57.	.61	.33
58.	.72	.37
59.	.60	.25
60.	.65	.25

Başarı testinin ölçüm güvenilirliği de tespit edilmiştir. Başarı testinin KR-20 değeri 0.654, Cronbach Alpha değeri ise, 0.714 olarak tespit edilmiştir.

3.3.2. Sosyal bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (SBDTÖ)

Çalışma grubunda yer alan 7. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarını saptamak amacıyla deneysel işleme başlanmadan önce ve deneysel işlem sonrası Akengin ve Demir'e (2010) ait "Sosyal bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Akengin ve Demir'in (2010) yaptığı çalışmada ölçeğin tamamını yönelik Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının 0.932 olduğunu saptamıştır.

Tablo 2: Sosyal bilgiler Dersi Tutum Ölçeğinin alt boyutlarına ait Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları

Sosyal bilgiler Tutum Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin İç Tutarlılık Katsayıları	Cronbach Alfa
1. Boyut (Öğrenme İsteği)	0.901
2. Boyut (Sosyal bilgiler Dersinden Hoşlanma)	0.839
3. Boyut (Öğretmenden Kaynaklanan Tutumlar)	0.762
4. Boyut (Sosyal bilgiler Sevgisi)	0.720

Akengin ve Demir (2010) ölçeğin ortaöğretim altıncı ve yedinci sınıf öğrencilerine uygulanmasının uygun olduğunu belirtmiştir.

3.3.3. Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutum Ölçeği (SOİDTÖ)

Çalışma grubunu oluşturan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin demokratik tutumlarını tespit etmek için Gömleksiz'e ait "Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin faktör yükleri .42 ile .86 arasında değer almaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayısı ön uygulama için .73 olarak belirlenirken son uygulamada .68 olarak belirlenmiştir(Gömleksiz, 1993, s.120-138).

Likert tipi bir özellik gösteren ölçekte "Tamamen Katılıyorum" (5), "Katılıyorum" (4), "Kararsızım" (3), "Katılmıyorum" (2), "Tamamen Katılmıyorum" (1) şeklinde beşli derecelendirme kullanılmıştır. Ölçek sekiz alt boyuta sahiptir. Bu alt boyutlar; açıklık, eşitlik, azınlık hakları, birlikte çalışma, katılım, bilimsellik, sınıf oyuna başvurma ve düşünceye saygıdır (Gömleksiz, 1993, s.120).

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada ulaşılan verilerin analizinde çok değişkenli kovaryans (MANCOVA) analizi uygulanmıştır. MANCOVA analizi bağımlı değişkenlere etki eden kovaryant olarak ifade edilen değişkenlerin kontrol altında tutularak ortalama puanların kıyaslanması üzerine kuruludur. MANCOVA analizi aracılığıyla bağımlı değişkenlerin ortalama puanları düzenlenerek ve düzenlenmiş puanlar göz önünde bulundurularak fark saptanır. Başarı testine, tutum ve demokratik tutum ölçeğine ait ön test puanları kovaryant olarak alınmış ve ulaşılan bulguların MANCOVA analizine uygun olup olmadığı test edilmiştir.

4. Bulgular

4.1. Uygulama Öncesi Deney Grubu ve Kontrol Gruplarının Ön test Puanları

Araştırma doğrultusunda hem deney ve kontrol grubuna deneysel işlem öncesi uygulanan başarı testi, sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği ve demokratik tutum ölçeğine ait ortalama ve standart sapma değerleri tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Deney Grubu ve Kontrol Grubuna Ait Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi (SBDBT), Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği (SBDTÖ) ve Sınıf Ortamına İlişkin Demokratik Tutum Ölçeği (SOİDTÖ) Ön Test Toplam Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Puanları

Test ve Ölçekler	Deney Grubu (18)		Kontrol Grubu (18)	
	X	Ss	X	Ss
SBDBT	17.00	4.13	17.05	4.24
SBDTÖ	63.94	6.12	66.16	5.73
SOİDTÖ	61.03	5.81	63.01	5.01

Tablo 3'te yer alan bulgular deney ve kontrol grubunun akademik başarı testi ön test puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğunu göstermektedir. Bu oran deney grubunda 17.00 kontrol grubunda ise 17.05'tir. Sosyal bilgiler dersi tutum ölçeğine ilişkin ortalamalara bakıldığında ise deney grubunun ortalamasının 63.94 olduğu, kontrol grubunun ortalamasının ise 66.16 olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgu Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum puanını deney ve kontrol grubunda farklılık gösterdiği bu farklılığın ise deney grubunun lehine

olduğudur. Deney ve kontrol grubunun ön test demokratik tutum puanlarına bakıldığında ise deney ve kontrol grubu arasında %3 oranında bir farklılık olduğu bu farklılığın ise kontrol grubu lehine olduğu görülmektedir.

4.2. MANCOVA Analizi Sonuçları

Akademik başarı testi, sosyal bilgiler tutum ölçeği ve demokratik tutum ölçeğinden elde edilen bulgulara MANCOVA analizi yapılmıştır.

Aşağıda MANCOVA'nın uygulanması için gereken 6 varsayımın uygunluğuna yönelik bilgiler yer almaktadır.

- 1- Bağımsızlık (Interdependence): Bir araştırmada MANCOVA analizinin yapılabilmesi için kovaryantlarla bağımlı değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olması, kovaryantlar arasında da anlamlı bir ilişkinin olmaması şartı aranmaktadır. Bu çalışmada, sosyal bilgiler dersine ilişkin akademik başarı dersi, sosyal bilgiler dersi tutum ölçeği ve sınıf ortamına ilişkin demokratik tutum ölçeği ön testleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu durum verilerin bu varsayım için uygun olduğunu ifade etmektedir.
- 2- Dağılımın Normalitesi (Normality of Distribution): MANCOVA analizinin yapılabilmesinin ikinci şartı bulguların normal dağılım göstermesidir. Bu doğrultuda çalışmanın tüm gruplarına Kolmogorov-Smirnov testi ve Shapiro-Wilk testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular verilerin normal dağılımdan geldiğini göstermektedir. ($p>0.05$).

Tablo 4: DG ve KG'nin Başarı Testi, Tutum ve Demokratik Tutum Ölçeğinin Son Testlerine Ait Normallik Testi Sonuçları

		Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Grup	Statistic	Df	Sig.	Statistic	Df	Sig.
Başarı Son	Deney	.101	34	.121	.982	34	.924
	Kontrol	.108	34	.121	.832	34	.961
Tutum Son	Deney	.118	34	.200*	.949	34	.225
	Kontrol	.098	34	.200*	.979	34	.810
Demokratik Tutum Son	Deney	.128	34	.200*	.951	34	.220
	Kontrol	.090	34	.200*	.911	34	.710

- 3- Varyans ve kovaryansların homojenliği (Homogeneity of Varyans-Covaryans): Böylesi bir hipoteze göre, grupların hepsinde bağımlı değişken ile kovaryant arasındaki ilişkinin benzer olması gerekir. Hipotezin doğrulanması maksadıyla Levene Testi yapılmıştır. Levene testi bulguları incelendiğinde grupların hepsinde bağımlı değişken ile kovaryant arasındaki ilişkinin $p>0.05$ 'ten büyük olduğu saptanmıştır. Bu durum verilerin varsayıma uygun olduğunu ifade etmektedir.

Tablo 5: Levene Testi Sonuçlar

Levene's Test of Equality of Error Variances ^a				
	F	df1	df2	Sig.
Tutum_Son	3.48	1	34	.782
Başarı_Son	.078	1	34	.085
Demok-Son	.087	1	34	.770

- 4- Bağımlı Değişkenler ile Kovaryantlar Arasındaki Doğrusallık (Linearity between dependent variables and covariates): MANCOVA analizinin uygulanabilmesi bağımlı değişken ile her bir kovaryant arasındaki ilişkinin doğrusal olması gerekmektedir. Bu çalışmada, SBDBT ön anketi ile son anketi arasında korelasyon $r=.521$, SBDTÖ ön anketi ile son anketi arasında korelasyon $r=.587$ ($p=0.000$), SOİDTÖ ön ve son anketi arasındaki korelasyon ise $r=.336$ ($p=0.045$) olarak bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar bağlamında kovaryantlar ile bağımlı değişkenler arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu söylenebilir.
- 5- Regresyon Eğilimlerinin Homojenliği (Homogeneity of Regression Slopes): Grupların her birinde bağımlı değişkenle kovaryant arasındaki ilişki olduğu saptanmıştır.

Tablo 6: Regresyon Eğilimlerinin Homojenliği

Varyansın Kaynağı	Bağımlı Değişken	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	p	Kısmi Eta Karesi
Grup*Başarı Ön	SBDBT (son)	5.122	1	5.122	.120	.788	.004
	SBDTÖ (son)	3.321	1	3.321	1.112	.431	.030
	SOİDTÖ (son)	2.145	1	2.145	0.85	.467	.033
Grup*Tutum Ön	SBDBT (son)	2.331	1	2.331	.065	.715	.001
	SBDTÖ (son)	1.156	1	1.156	1.156	.185	.025
	SOİDTÖ (son)	1.121	1	1.121	0.90	.786	.032
Grup * Demok. Ön	SBDBT (son)	2.166	1	2.166	.098	.521	.011
	SBDTO (son)	1.021	1	1.021	1.099.	.344	.065
	SOİDTÖ (son)	1.044	1	1.044	0.88	.191	.058
Grup*Başarı Ön*Tutum Ön Demok Ön	SBDBT (son)	40.448	2	20.224	.148	.621	.010
	SBDTÖ (son)	6.131	2	3.065	1.274	.289	.035
	SOİDTÖ (son)	4.567	2	2.283	.089	.561	.045

Tablo incelendiğinde SBDBT ön uygulama için sig değeri .788, SBDTÖ için .431, SOİDTÖ için .467 ve başarı ön*tutum ön demokratik tutum ön için ise .621 olarak tespit edilmiştir. Mevcut değerler 05. den büyük olduğu için varsayım kabul edilebilir.

6- Kovaryantların Güvenirliği (Reliability of Covariates): Bir araştırmada MANCOVA analizinin yapılabilmesinin koşullarından biri de araştırmada kovaryantların ölçüldüğü anket, test vb. tüm ölçme araçlarının Cronbach α güvenilirlik katsayısının .70 in üstünde olması durumudur. Araştırma kapsamında kullanılan kovaryantların başarı testi için Cronbach α kat sayısı .72; tutum ölçeği için .93 son olarak sınıf ortamına ilişkin demokratik tutum ölçeği .73'dür. Ulaşılan bulgu ölçme araçlarının güvenilir olduğunu yönündedir.

Tablo 7: MANCOVA Sonuçları

Grup	Wilks' Lambda	Değer	F	Hipotez sd	Hata df	P	Kısmi Eta Karesi
Grup	Wilks' Lambda	.576	7.603	3.000	31.000	0.001	0.424

Tablo 7'de deney ve kontrol grubuna yönelik MANCOVA analizi sonuçları yer almaktadır. MANCOVA analizi bulguları incelendiğinde, gruplar arasında istatistiksel manada anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. (Wilks' $\lambda=0.576$ $F(3,31)=7.603$, $p=0.000$. $ETA^2=0.424$. Tabloda yer alan ETA^2 (η^2) değeri deney ve kontrol grubu arasındaki farkın büyük olduğu yönündedir. Ulaşılan kısmi ETA^2 değeri, bağımlı değişkenlere ait çoklu değişkenlerin yaklaşık olarak %43'ünü bağımsız değişkenlerin belirlendiği şeklinde yorumlanabilir. MANCOVA analizinden tamamlanmasından sonra, her bir bağımlı değişken üzerinde

uygulamanın etki düzeyini saptamak amacıyla ANCOVA analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Deney ve Kontrol Gruplarının SBDBÖ, SBDTÖ ve SOİDTÖ Son Anketlerine İlişkin ANCOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Bağımlı Değişken	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	P	Kısmi Eta Karesi
Grup	SBDBÖ (son)	.122	1	.122	14.361	.001	0.303
	SBDTÖ(son)	.248	1	.248	4.904	.034	0.123
Hata	SOİDTÖ(son)	.034	1	.034	1.273	.267	0.37
	SBDBÖ (son)	.281	33	.009			
	SBDTÖ(son)	1.666	33	.050			
Toplam	SOİDTÖ(son)	.877	33	.027			
	SBDBÖ (son)	20.956	36				
	SBDTÖ(son)	214.417	36				
	SOİDTÖ(son)	534.775	36				

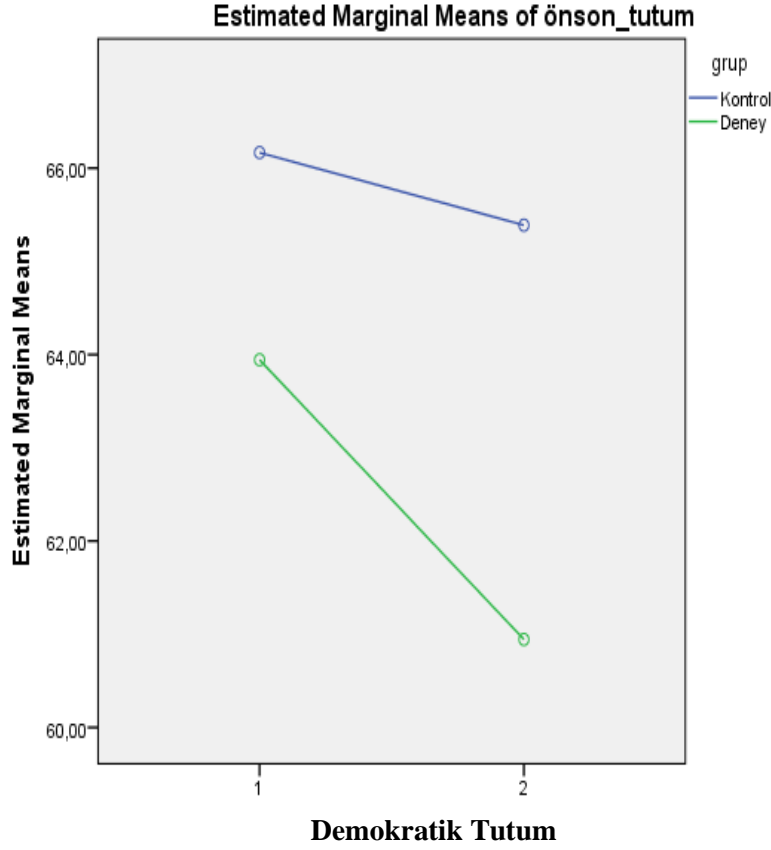
Araştırmanın veri toplama araçlarına yönelik ANCOVA sonuçları tablo 8’de yer almaktadır. Analiz sonuçları, deney ve kontrol grubuna yönelik SBDBT ortalamaları ve SBDTÖ ortalamaları arasında anlamlı farklılık olduğunu fakat iki gruba ait SOİTDÖ ortalamasında istatistiksel anlamda bir farklılık olmadığını göstermektedir. İstatistiksel manada farklılığın görüldüğü SBDBT ve SBDTÖ ortalama puanlarının hangi gruplara ait olduğunu saptamak maksadıyla düzeltilmiş ortalama puanlar kontrol edilmiş, düzeltilmiş ortalama puanlara ilişkin veriler Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9: Deney ve Kontrol Grubunun SBDBÖ, SBDTÖ ve SOİDTÖ Son Anketlerine Ait Düzeltilmemiş Ortalama, Düzeltilmiş Ortalama ve Standart Sapma Puanları

Kovaryant	Grup	N	Düzeltilmemiş Ortalama	Standart Sapma	Düzeltilmiş Ortalama
SBDBÖ	D.G	18	.709	.101	.805
	K.G	18	.706	.134	.700
SBDTÖ	D.G	18	2.34	.227	2.48
	K.G	18	2.51	.215	2.37
SOİDTÖ	D.G	18	387	.179	3.90
	K.G	18	3.82	.161	3.80

Tablo 9’da yer alan bulgular akademik başarı puanı bağlamında deney grubunun kontrol grubundan daha başarılı olduğu yönündedir. Deney grubuna ait SBDBT düzeltilmiş ortalama puanı .805 kontrol grubu öğrencilerinde ise düzeltilmiş ortalama puanı .700 olarak belirlenmiştir. Çalışma grubunun SBDTÖ düzeltilmiş puanına bakıldığında deney grubunun ortalamasının.234’den 248’ e yükseldiği kontrol grubunun ortalamasının ise .251’den .237’ye gerilediği görülmektedir. Bu verilerden hareketle ilgili yönteminin sosyal bilgiler dersi tutum puanını pozitif yönde etkilediği söylenebilir[F (1,33)= .248 p= .034]. Deney ve kontrol grubunun sınıf ortamına ilişkin demokratik tutum puanlarına yönelik veriler incelendiğinde, deney grubu lehine gibi görünen bir sonuç olduğu tespit edilmişse de bu farklılığın istatistiksel manada anlamlı olduğuna dair bir kanıt ulaşılmamıştır [F (1,33)= .034 p= .267]. Ulaşılan bulguya ilişkin grafik aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1: Grupların Demokratik Tutum Ön-Test ve Son-Test Puanlarına İlişkin Grafik

Şekil 1 incelendiğinde deney ve kontrol grubunun demokratik tutum birinci ve ikinci ölçüm grup ortalamalarının birbirine yakın olmadığı görülmektedir. Deney grubunda iki ölçüm arasındaki farkın daha fazla kontrol grubunda ise daha düşük olduğu görülmektedir. Fakat istatistiksel bulgular farkın anlamlı olmadığı yönündedir [$F(1,33) = .034$ $p = .267$].

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Günümüzde bilginin varlığından ziyade ona ulaşma ve etkin kullanma önem taşımaktadır. Öğrencilere de bu anlayışın kazandırılması maksadıyla pek çok çağdaş yöntem ve teknik geliştirilmiştir. Proje tabanlı öğrenme, öğrencide araştırma merakı uyandırması, programlı ve sistemli çalışmaya sevk etmesi, işbirlikli öğrenmeyi desteklemesi ve en önemlisi öğrencinin bilgiyi yapılandırarak ihtiyaç duyduğu zamanlarda kullanmasına olanak tanıyan özellikleriyle bu yöntemlerden biridir.

Bu araştırmada, sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarıları, derse karşı tutumu ve sınıf ortamına yönelik demokratik tutumu üzerindeki etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma bulguları geleneksel öğrenme etkinliklerinin kullanıldığı kontrol grubuyla, proje tabanlı öğrenme yönteminin kullanıldığı deney grubunun akademik başarı puanlarının yükseldiğini göstermektedir. Fakat deney ve kontrol grubunun akademik başarı puanları kıyaslandığında deney grubunun akademik başarı puanının kontrol grubundan yüksek olduğunu görülmektedir. Bu durum proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarı puanlarını olumlu etkilediğini göstermektedir. Mevcut bulgu proje

tabanlı öğrenme yönteminin öğrencileri bireysel ya da grup halinde aktif çalışmaya sevk etmesi, öğrenme süreçlerini kendilerinin kontrol etmesine imkân tanınması ve bu bağlamda eksiklerini belirleyip, tamamlamasıyla açıklanabilir. Literatür taraması neticesinde mevcut bulguyu destekleyecek çalışmalara da rastlanmıştır Yavuz (2006) Proje tabanlı öğrenme yönteminin çevre bilgisi konularının öğretimindeki ve öğrenme süreçlerindeki etkisini araştırmıştır. Çalışma bulguları yöntemin öğrencilerin çevre bilgisi konularını öğrenmesini kolaylaştırdığını ve öğrencilerin öğrenme süreçlerini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Gültekin (2007) yaptığı çalışmada yöntemin 5. sınıf fen bilgisi dersinde kullanılmasının akademik başarı puanlarına ve araştırma becerilerine etkisini incelemiştir. Bu çalışmanın bulguları proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarı puanlarını yükselttiğini ve öğrencilerin araştırma becerilerini ilerletmesini sağladığını göstermektedir. Tortop ve Özbek (2013), fizik dersi güneş enerjisi ve kullanım alanları konusunun ilgili yöntemle işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısı üzerinde etkisini saptanmaya çalışmıştır. Deneysel desen doğrultusunda yürütülen çalışmanın bulguları yöntemin öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkı sağladığını göstermektedir. Sokur (2018) çalışmasında, proje tabanlı öğrenme yönteminin fen bilgisi dersinde kullanılmasının öğrencilerin akademik başarısına ve kavram yanlışlarına etkisini tespit etmeye çalışmıştır. Çalışmanın bulguları bu yöntemin öğrencilerin kavram yanlışlarının giderilmesinde önemli rol oynadığını ve öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Mevcut çalışmada, proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin derse yönelik tutumlarına etkisi de incelenmiştir. Araştırma bulguları yöntemin öğrencilerin derse yönelik tutumlarını pozitif yönde etkilediğini yönündedir. Elde edilen bulgu proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencileri sürece dahi eden çeşitli etkinlikleri içermesi, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alması, süreç temelli değerlendirmeyi içermesi ve öğrencinin sınav kaygısını azaltmasıyla ilişkilendirilebilir. Öğrenciler bu özelliklerle ders işledikleri için sosyal bilgiler dersine karşı olumlu tutum geliştirmiş olabilir. Literatür araştırması neticesinde ulaşılan bulgularda ilgili çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir. Nitekim Bradford (2005) çalışmasında, mevcut yöntemin öğrencilerin motivasyonu üzerindeki etkisini tespit etmeye çalışmıştır. Çalışmasının bulguları yöntemin öğrencilerin ders süresince motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği ve çalışma isteklerini artırdığı yönündedir. Aladağ (2005), ise çalışmasında ilköğretim matematik dersine yönelik tutumda proje tabanlı öğrenme yönteminin etkisini belirlemeye çalışmıştır. Ankara ilindeki bir ilkokulda yürütülen çalışmada deney ve kontrol olmak üzere 59 öğrenci yer almaktadır. Çalışmanın bulguları proje tabanlı öğrenme yönteminin uygulandığı deney grubunun geleneksel öğrenme yöntemlerinin uygulandığı kontrol grubuna göre derse ilişkin tutum düzeyinin olumlu anlamda yüksek olduğu yönündedir. Koparan (2012), Proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin istatistiğe ilişkin tutumları ve istatistiksel okuryazarlık düzeylerine olan etkisini incelemiştir. Çalışmanın bulguları ilgili yöntemin öğrencilerin istatistiksel okuryazarlık seviyesine ve istatistiğe ilişkin tutumlarında olumlu yönde katkısı olduğunu göstermektedir. Bayram ve Seloni'nin (2014) çalışmasının bulgusu da, proje tabanlı öğrenme yönteminin geleneksel öğrenme yöntemlerine nazaran öğrencilerin derse yönelik tutumları ve akademik başarıları üzerinde daha etkili olduğunu göstermektedir.

Son olarak araştırma kapsamında ilgili yöntemin öğrencilerin sınıf içi demokratik tutumuna etkisi incelenmiştir. Proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin düşüncelerini rahatça ifade etmesine, işbirlikli çalışmasına, etkili iletişim kurmasına olanak tanıyan

özelliklerinin öğrencilerin demokratik tutumu üzerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Fakat çalışmanın bulguları proje tabanlı öğrenme yönteminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin demokratik tutumları üzerinde etkisinin olmadığı yönündedir. Literatür tarandığında demokrasi kavramına yönelik çeşitli çalışmalar yapıldığını göstermektedir. Çalışmaların muhtevaları incelendiğinde ağırlıklı olarak öğretmenler, öğretmen adayları ve akademisyenlerin demokratik tutum düzeylerini belirlemeye yönelik olduğu görülmektedir. Fakat ilk ve ortaokul öğrencilerinin demokratik tutumlarının belirlenmesine ilişkin çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Sınırlı sayıdaki çalışmalar incelendiğinde ise proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin demokratik tutumuna etkisine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Fakat farklı yöntem ve tekniklerin kullanımının demokratik tutuma olan etkisine yönelik çalışmalara rastlanmıştır. Bu çalışmaların bulguları incelendiğinde ise, araştırmacının yürüttüğü çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Küçük (2008), yapmış olduğu çalışmada sosyal bilgiler 6. sınıf öğrencilerinin demokratik tutumu üzerinde işbirlikli öğrenme yönteminin etkisini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma bulguları işbirlikli öğrenme yönteminin öğrencilerin demokratik tutum puanı olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. İlgili çalışmadan elde edilen bulgularla araştırmacının çalışmasının bulgularının farklılık göstermesinin nedeni her iki çalışmada kullanılan yöntemin farklılık göstermesinden kaynaklanabilir. Izgar ve Beyhan (2015) değerler eğitimi programının öğrencilerin demokratik tutumuna etkisini belirlemeye çalışmıştır. Çalışma ortaokul 8.sınıf öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Öntest-sontest kontrol gruplu desenin kullanıldığı araştırmada veriler Doğanay ve Sarı'nın geliştirdiği demokratik değerlere bağlılık ölçeğiyle toplanmıştır. 10 hafta süren çalışma deney grubu öğrenciyle ders saatleri dışında değerler eğitiminin uygulandığı bir programla devam etmiş, kontrol grubuna ise değer eğitime yönelik bir çalışma yapılmamıştır. Çalışmanın sonlandırılmasıyla ulaşılan bulgular deney grubunda yer alan öğrencilerin demokratik tutumlarında olumlu yönde artış olduğunu kontrol grubunda ise herhangi bir değişimin olmadığını göstermektedir. Araştırmacının bulgularıyla Izgar ve Beyhan'ın bulgularının farklılık göstermesinin sebepleri arasında etkisi ölçülmek istenen yöntemin her iki çalışmada farklılık göstermesi bunun yanında araştırmacının çalışmasını 7. sınıf öğrencileri üzerinde Izgar ve Beyhan çalışmasını ise 8. sınıf öğrencileri üzerinde yürütmesi olabilir. Demokrasi ve buna ilişkin kavramların soyut düzeyde kavramlar olduğu düşünüldüğünde 8. sınıf öğrencilerinin 7. sınıf öğrencilerine kıyasla soyut işlem döneminin (12-16) avantajına sahip olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra Izgar ve Beyhan çalışmasını ders saatleri dışında 10 haftalık bir sürede gerçekleştirmiş, araştırmacı ise çalışmasını ders saatleri kapsamında ve 6 haftalık sürede gerçekleştirmiştir. Soyut kavramların öğrenciler tarafından anlaşılması, içselleştirilmesi ve davranışa dönüştürülmesi açısından Izgar ve Beyhan'ın çalışma süresinin daha uygun olduğu söylenebilir.

Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde, proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarısına ve derse yönelik tutumuna pozitif yönde katkı sağladığı fakat öğrencilerin demokratik tutumları üzerinde herhangi bir etki oluşturmadığı görülmektedir. Araştırma bulguları doğrultusunda aşağıda sıralanan öneriler geliştirilmiştir:

1. Mevcut çalışmayla proje tabanlı öğrenme yönteminin sosyal bilgiler dersinde kullanılmasının etkisi saptanmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgular yöntemin öğrencilerin akademik başarısına ve derse yönelik tutumlarına olumlu yönde katkı sağladığını göstermektedir. Bu yöntemin etkisi farklı derslerde de sınanabilir.

2. Öğretmenlerin bu yöntem konusunda eksikleri varsa giderilebilir, çağdaş yöntem ve tekniklerin kullanılması yönünde öğretmenler özendirilebilir.
3. Öğretmenlerin öğretim teknolojileriyle bütünleşen, zenginleşen çağdaş yöntem ve teknikleri sınıflarında etkin olarak kullanmasına yardımcı olunması için okulların bu teknolojileri destekleyecek bir yapıya büründürülmesine çalışılabilir.
4. Sosyal bilgiler 4, 5, 6 ve 7.sınıf müfredat programının yoğunluğunun öğrencilerin proje tabanlı öğrenme yöntemi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmesine imkân tanıyacak şekilde düzenlenmesi faydalı olabilir.
5. Okullarda öğrencilerin proje çalışmalarını cesaretlendirmek amacıyla etkinlikler düzenlenebilir. Bununla birlikte yurt içinde ve yurt dışında proje çalışmalarına katılım konusunda öğrencilere destek olunabilir.

Kaynaklar

- Aktepe, V. Tahiroğlu, M. ve Sargın, S. (2014). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1). 259-272.
- Aladağ, S. (2005), *İlköğretim matematik öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarısına ve tutumuna etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bilgü, H. (2008). *İlköğretim sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenme yönteminin öğrenci başarısına etkilerine ilişkin bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bradford, M. (2005). Motivating students through project based service learning. *Technological Horizons in Education*, 32(6), 29-30.
- Carbonaro, M. Rex, M. ve Chambers, J. (2004). Using legorobotics in a project-based learning environment. *The Interactive Multimedia Electronic Journal Of Computer-Enhanced Learning*, 6(1).
- Çelikkaya, T. ve Kuş, Z. (2010). Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma durumları. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi* (29), 321-336.
- Çolak E. (2014). Öğretme ve öğrenme sürecinde yeni yaklaşımlar. (Editör: Fer. S), *Öğrenme ve öğretme kuram ve yaklaşımları*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Demir, S. B. ve Akengin, H. (2010). Sosyal bilgiler dersine yönelik bir tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, *E-international Journal of Educational Research*, (1-3), 26-40.
- Demirel, Ö.(2005). *Eğitimde Yeni Yönelimler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Deniş Çeliker, H. (2012). *Fen ve teknoloji dersi" güneş sistemi ve ötesi: uzay bilmecesi" ünitesinde proje tabanlı öğrenme uygulamalarının öğrenci başarılarına, yaratıcı düşüncelerine, fen ve teknolojiye yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dilbaz, G. A. Özgelen, S. ve Yelken, T. Y. (2012). Araştırma becerileri testinin (abt) geliştirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 305-332.
- Doğanay, A. Sarı, M. (2004). İkinci kademe öğrencilerine temel demokratik değerlerin kazandırılma düzeyi ve bu değerlerin kazandırılması sürecinde açık ve örtük programın

- etkilerinin karşılaştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 39, 356–383.
- Fırat, D. Ş. (2018). Sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi öğretim uygulamaları için öğretim tekniklerinin seçimine yönelik yeterlik algıları ve görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(1). 211-242.
- Gömleksiz, M. (1993). *Kubaşık öğrenme yöntemi ile geleneksel öğrenme yönteminin demokratik tutumlar ve erişime etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tez, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gültekin, M. (2005). İlköğretim beşinci sınıf sosyal bilgiler dersinde proje tabanlı öğrenmenin öğrenme ürünlerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), s. 517-556.
- Gündüz, M. (2014), *İlköğretim 3. sınıf hayat bilgisi dersinde sorumluluk değerinin proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ile öğretiminin akademik başarı ve tutuma etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürsoy A. G. (2015). *Alan ile ilişkilendirilmiş uygulamalı ölçme ve değerlendirme dersinin öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme okuryazarlık düzeylerine, tutumlarına ve alan bilgilerine etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Hasançebi, B, Terzi, Y, Küçük Z. (2020). Madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik indeksine dayalı çeldirici analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10 (1), 224-240.
- Izgar, G. ve Beyhan, Ö. (2015). Değerler eğitimi programının ilköğretim okulu 8. sınıf öğrencilerinin demokratik tutum ve davranışlarına etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 13(29), 439-470.
- Kan, Ü. (2012). *Sosyal bilgiler dersinde bireysel ve grupla zihin haritası oluşturmanın öğrenci başarısına, kalıcılığa ve öğrenmedeki duyuşsal özelliklere etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kızıldaş, T. N. (2017). *Fen bilimleri dersi öğretiminde proje tabanlı öğrenme yönteminin uygulanmasına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri: Muş örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Koçdar, S. Karadağ, N. Demir, A. T. ve Karadeniz, A. (2017). Uzaktan eğitimde çoktan seçmeli soruların güçlük ve ayırt edicilik değerlerinin soru türlerine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 168-184.
- Koparan, T. (2012). *Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin istatistiksel okuryazarlık seviyelerine ve istatistiğe yönelik tutumlarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kucharski, G. A, Rust, J. O. ve Ring, T. R. (2005). Evaluation of the ecological, futures, and global (efg) curriculum: *A Project Based Approach Education*, 125(4).
- Küçük, B. (2008). *İlköğretim 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin demokratik tutum üzerinde etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Larmer, J. ve Mergendoller, J. R. (2010). Essentials for project-based learning. *Educational Leadership*, 68(1), 34-37.

- Memişoğlu, H. (2008). *Sosyal bilgiler dersi öğretiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sayın Yücel, H. (2012). *Bilim ve sanat merkezlerinde sanat (resim) alanında proje tabanlı öğrenme yaklaşımına göre hazırlanan görsel sanatlar eğitimi uygulamasının bir değerlendirmesi. (Yasemin Karakaya Bilsem Örneği)* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sokur, E. (2018). *Proje tabanlı öğrenme yaklaşımına dayalı öğretimin 7. sınıf öğrencilerinin çevre konusundaki başarılarına ve kavramsal anlamalarına etkisinin öğrenme stillerine göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayram, H. ve Seloni, Ş. R. (2014). Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin fen bilgisi başarılarına, kavramsal anlamalarına ve tutumlarına etkisi. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 39, s.71-84.
- Tortop, H. S. ve Özek, N. (2013). Proje tabanlı öğrenmede anlamlı alan gezisi; güneş enerjisi ve kullanım alanları konusu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 300-307.
- Ülküdür, M. A. ve Bacanak, A. (2016). Proje tabanlı öğrenme etkinlikleri ile oyun tabanlı öğrenme etkinliklerinin hazırlık (geliştirilme) boyutunda karşılaştırılması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 21-43.
- Yavuz, S. (2006). *Proje tabanlı öğrenme modellerinin kimya eğitimi öğrencilerinin çevre bilgisi ile çevreye karşı tutumlarına olan etkisinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, Z. (2012). *Proje tabanlı öğrenme yaklaşımının orta öğretim öğrencilerinin yaratıcı düşünme problem çözüme ve akademik risk alma düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Extended Abstract

The aim of this study is to introduce the project-based learning method, 7.the aim of this course is to demonstrate the effect of the use of classroom Social Studies in the student's academic success, attitude towards the course, democratic attitude in the classroom and permanence of learning. Pre–test-final Test control group semi-experimental pattern was used in the study. Research in the spring semester of 2017-2018 at Sumer Secondary School in Central Malatya province 7.classes was conducted through.

In the research, 40 multiple choice questions related to the economy and Social Life unit and the attitude scale for the social studies course prepared by Bashir and Akengin (2010) and the democratic attitude scale for the classroom environment prepared by shirtless (1993) were used as data collection tools. Within the scope of the research, the subjects of the experimental group were processed by Project-Based Learning method, while the subjects in the control group were processed by teaching according to the instructions of the textbook approved by the Ministry of National Education. Prior to the research, the success Test, attitude scale and democratic attitude scale prepared for the social studies course economics and social life unit were given as pre-test and after the research was terminated, the last tests of the same data collection tools and the persistence test were given to both groups after 4 weeks to determine the permanence in learning.

SPSS 21 statistical program was used in the analysis of the data obtained from the research. Descriptive statistics and mancova analysis were applied when evaluating the data. According to the research findings, there was a significant difference between the experimental group using the project-based learning method and the control group using the current teaching method in terms of academic achievement and Social Studies Lesson attitude scores [F (3,31) = 7.603, p=.000]. The mancova analysis shows that there is significant difference between the groups. ANCOVA analysis was performed to determine which variables the significant difference is in. When the findings of the ANCOVA analysis were examined, the adjusted average of the success test of the experimental group .From 709 .The adjusted average of the control group increased to 805 .From 706 .It has declined to 700. This result shows that teaching in line with the project-based learning approach increases success [F (1,33)=.122 p=001]. The mean of the experimental group is examined in the attitude score of the social studies course .From 234 .The control group's average increased to 248 .From 251 .237 were found to have declined. The findings reveal that the project-based learning method positively affects the Social Studies Lesson attitude score [F (1,33)= .248 p= .034]. However, when the democratic attitude scores of both the experimental group and the control group students were analyzed, it was determined that there were no statistically significant differences [F (1,33)= .034 p= .267]. Finally, when the success Test persistence scores of the experiment and control group were examined, it was determined that the persistence average scores of both the experiment and the control group fell according to the sontest success score.

As a result, Project-Based Learning conducted in accordance with the method, teaching activities, social studies, economics, and social life are contributing to student success in the unit and of course the attitude, but the attitude score in relation to students in the Democratic classroom, and it is determined that learning did not occur in any statistically effect on persistence.